

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชีวิตชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพัฒนาการของ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนตลาดน้ำ อัมพวา นับตั้งแต่ยังไม่มีจัดการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์จวบจนกระทั่งปัจจุบัน และศึกษาความ เปลี่ยนแปลง และผลกระทบ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นกับ วิถีชีวิตของคนในชุมชนตลาดน้ำอัมพวาภายหลัง จากมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีพื้นที่ ในการศึกษา คือ ตลาดน้ำอัมพวา อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีกลุ่มคนที่ศึกษา คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ ในอำเภออัมพวา กลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในอำเภออัมพวาและใกล้เคียงกับ ตลาดน้ำอัมพวา และกลุ่มนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษา ผู้วิจัยแบ่งการศึกษา พัฒนาการของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนตลาดน้ำ อัมพวา ออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ 1) ก่อนการจัดตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา (ปี พ.ศ. 2347- 2547) และ 2) หลังการจัดตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา (ปี พ.ศ. 2547- ปัจจุบัน) พัฒนาการของชุมชนอัมพวา จาก อดีตเมืองสวน ฉายา "บางช้างสวนนอก " ศูนย์กลางของ การค้าขาย เป็นเมืองสามน้ำ (น้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม) ที่มีทรัพยากรธรรมชาติ อันอุดมสมบูรณ์ เป็นเมืองเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อยมีคนรู้จัก และมีความเจริญรุ่งเรืองด้วยตนเอง คนส่วนใหญ่ในชุมชนมี อาชีพเกษตรกรรมเป็นชาวสวน วิถีชีวิตของชาวสวนก็จะอยู่กันอย่างเรียบง่าย มีสภาพของชุมชนที่ เงียบสงบไม่พลุกพล่าน ภายหลังจากมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นในอัมพวาได้ก่อให้เกิด ความเปลี่ยนแปลง ของวิถีชีวิตชุมชน และผลกระทบ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนตามมามากมาย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา ก่อให้เกิดการสร้างงานใน อาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีการขยายตัวของธุรกิจชุมชนจากราย ได้ ของธุรกิจการท่องเที่ยว เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมชุมชนไปสู่วัฒนธรรมเชิงพาณิชย์ ในอีก ด้านหนึ่ง การท่องเที่ยว ได้ส่งผลกระทบ ให้เกิดปัญหา ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ขึ้นใน ชุมชนตามมาด้วย เช่น ปัญหาในเรื่องของระบบสาธารณสุข ปัญหาในเรื่องของความขัดแย้ง ด้านการแบ่งผลประโยชน์ของชุมชน ปัญหาในเรื่องของอาชญากรรม ปัญหาในเรื่องของ การอพยพ

ย้ายถิ่นฐาน ปัญหาในเรื่องที่ชุมชนถูกละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว รวมถึงปัญหา ทางด้าน
มลภาวะและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศวิทยาในชุมชน

สำหรับข้อเสนอแนะ ต่อชุมชน ชุมชน ควรที่จะเร่ง สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ
และปลูกจิตสำนึก ให้ชาวบ้านช่วยกันฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน หรือวางโปรแกรม
การท่องเที่ยว ที่เป็นระบบโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนตามมา ข้อเสนอแนะต่อ
องค์กรที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลางและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามาแก้ไข
ปัญหา กำกับดูแลอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว มาตรฐานของราคาสินค้า คุณภาพของสินค้า
และจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีงานวิจัยที่มี
การสร้างทางเลือกในการจัดการและแก้ไขปัญหาจากการท่องเที่ยวในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ
รวมถึง สร้างจิตสำนึกเรื่อง ของการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม
ทั้งในส่วนของชุมชนและนักท่องเที่ยว

Abstract

The study on "The Management of Ecotourism and Community Lifestyle: A Case Study of Amphawa Floating Market, Amphawa District, Samut Songkhram Province" is aimed to analyze the development of eco-tourism activities of the community before and after eco-tourism management has been set up. Moreover, it is expected to study the changes and the impact of economic, social, cultural and environment on the lifestyle of the local people after Amphawa Floating Market has been managed as ecotourism site.

This study is a qualitative research. The research area is covered Amphawa Floating Market, Samut Songkhram Province. The target groups of the study are the government officers of Amphawa, the group of villagers living in and near Amphawa Floating Market, and tourists.

For the results of the study, the researcher divided the development of eco-tourism activities of the community into two parts:

- 1) Amphawa Evening Floating Market before tourism management (1804-2004)
- 2) Amphawa Evening Floating Market after tourism management (2004-present)

In the past, the village used to be a center of commerce-city with combination of freshwater, brackish, and saltwater. With rich natural resources, it was a small infamous town where most people were farmers, living in a simple lifestyle in a quiet community. After ecotourism management has taken place, there are many changes in lifestyle of the locals as well as impacts on the economic, social, cultural and environment aspects within the community.

Due to ecotourism management, today tourism related activities in Amphawa Floating Market could generate greater opportunities for employment, increase the growth of local income, turning a culture-based community into a more

commercialized community. On the other hand, there are several economic and social problems such as infrastructures, dividing interests of the community, increasing crime rates, migrations, violation of privacy, including problems of pollution and degradation of ecosystems in the community.

In conclusion, numbers of suggestions have been provided. Community should raise awareness and understanding among the local people to help restoring and conserving natural resources, social, cultures and local wisdoms. These can lead to better tourism planning and managing the activities or programs without causing problems or negative impacts to the community. Governments, both central and local, should also cooperate in order to facilitate tourism, standardized quality and prices/rate of local products and services, as well as to manage conflicts that may arise in the community. For further studies, it should have the studies on alternative ways to solve the problems and manage the ecotourism, as well as the researches for solutions on how to promote awareness on the restoration and conservation of natural resources, society and cultures among the locals and the tourists.